

YUKARI MAHALLE*

JOHN STEINBECK, babası Prusya, annesi ise İrlanda göçmeni ırgat bir ailenin çocuğu olarak, 1902 yılında California'nın Salinas kentinde doğdu. Çocukluk ve ilköğrenim yılları boyunca okul dışındaki zamanını Salinas Vadisi'ndeki çiftliklerde çalışarak geçirdi. Eserlerinin çoğunda da mekân olarak burayı seçti. Erken yaşlarda yazar olmaya karar veren Steinbeck, 1919'da girdiği Stanford Üniversitesi'nde yalnızca yazarlığına katkısı olacağını düşündüğü derslere katıldı. Öğrenimini sürdürdüğü altı yıl boyunca tezgâhtarlık, ırgatlık, marangozluk, laborantlık, boyacılık, kapıcılık gibi pek çok işte çalıştı. Steinbeck'in ilk romanlarından başlayarak emekçilerin yaşam koşullarını ve ilişkilerini başarıyla yansıtabilmesinde bu yaşam deneyimi etkili oldu. Üniversiteyi bıraktıktan sonra New York'a giderek gazetecilik yapmayı denedi ancak yazılarının büyük kısmını yayınlamayı başaramayarak California'ya döndü. İlk romanı *Altın Kupa* (1929) fazla ilgi görmedi. Yazarlık yeteneği 1935 yılında *Yukarı Mahalle*'nin yayınlanmasının ardından dikkat çekti. Bu eserini her biri birer klasik sayılan *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve Pulitzer Ödülü kazanan *Gazap Üzümleri* (1939) takip etti. Kitaplarında işçi sınıfının gündelik ilişkilerini, yaşam koşullarını ve mücadelelerini, döneminin ve çağımızın en temel toplumsal meselelerini tüm insani ayrıntılarıyla resmetti. *Sardalye Sokağı*, *Cennetin Doğusu*, *Al Midilli* ve daha pek çok başyapıt veren yazar 1962 yılında edebiyata katkılarından dolayı Nobel Edebiyat Ödülü ile onurlandırıldı. Eserleri edebi değerleri kadar güncellikleriyle de övgü alan ve birçoğu sinemaya da uyarlanan Steinbeck, 1968 yılında öldü.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

***SEL YAYINCILIK**

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>

E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:

Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat

Cağaloğlu - İstanbul

E-mail: siparis@selyayincilik.com

Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

***SEL YAYINCILIK: 901**

ISBN 978-975-570-907-9

YUKARI MAHALLE

John Steinbeck

Roman

Özgün Adı:

Tortilla Flat

Türkçesi: Püren Özgören

© John Steinbeck, 1935, 1963

© McIntosh&Otis ve Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Sel Yayıncılık, 2015

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı

Editör: Bülent Doğan

Yayına hazırlayan: Bilge Sancı

Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Ocak, 2018

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası

Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203

Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

John Steinbeck

Yukarı Mahalle

Türkçesi: Püren Özgören

Roman

I

*Savaştan dönen Danny'nin ansızın mirasa konması
ve garibanları korumaya ant içişi.*

Danny askerden döndüğünde kendisine bir miras kaldığını ve artık mülk sahibi olduğunu öğrendi. *Viejo*,* yani büyükbabası ölmüş, Yukarı Mahalle'deki iki küçük evini Danny'ye bırakmıştı.

Danny bunu öğrenince, mal mülk sahibi olmanın sorumluluğuyla omuzları hafiften çöktü. Daha gidip evlere bile bakmadan bir galon kırmızı şarap aldı ve çoğunu tek başına içti. O zaman sorumluluğun yükü kalktı ve mizacının en kötü yanı su yüzüne çıktı. Bağırıp çağırdı, Alvarado Caddesi'ndeki bilardo salonunda birkaç iskemle kırdı, kısa süren ama zaferle sonuçlanan iki kavgaya girdi. Danny'ye fazlaca aldırان olmadı. Sonunda titreyip duran çengel bacakları onu rıhtıma götürdü; sabahın bu erken saatinde denize açılmaya hazırlanan İtalyan balıkçılar lastik çizmeleriyle iskelede yürümekteydi.

Danny'nin akliselimi irksal nefrete yenildi. Balıkçılara sövüp saymaya girişti. "Sicilyalı piçler," dedi onlara, sonra "Zindan adasının pislikleri," ve "Köpoğlököpekler." Haykırdı: "*Chinga*

* (İsp.) Yaşlı adam, ihtiyar. (ç.n.)

tu madre, Piojo."* Onlara nanik yaptı, belden aşağısını işaret ederek müstehcen imalarda bulundu. Balıkçılar sırtttılar, küreklerini kaldırdılar, "Selam, Danny," dediler. "Ne zaman döndün? Bu akşam uğrasana. Taze şarabımız var."

Danny'nin öfkeden gözü dönmüştü. "*Pon un condo a la cabeza,*"** diye çığdı.

Balıkçılar, "Hoşçakal, Danny," diye seslendiler, "akşama görürüz!" Sonra küçük sandallarına atlayıp serpme ağ teknelerine doğru kürek çektiler, motorları çalıştırıp pat pat egzoz sesleriyle uzaklaştılar.

Danny aşağılanmıştı. Alvarado Caddesi'ne döndü, vitrin camlarını kıra kıra ilerledi ve ikinci sokağın başında bir polis tarafından enselendi. Danny yasalara duyduğu derin saygı nedeniyle, uysalca onu izledi. Almanya zaferinin ardından ordudan yeni terhis edilmemiş olsaydı, altı ay ceza yerdı. Ama durum böyle olduğu için, yargıç ona yalnızca otuz gün verdi.

Böylece Danny bir ay boyunca Monterey şehir hapishanesindeki portatif bez karyolasında miskin miskin oturdu. Bazen duvarlara açık saçık resimler çizdi, bazen de ordudaki hayatını düşündü. Şehir hapishanesindeki bu hücrede zaman geçmek bilmiyordu. Arada bir, bir sarhoşun bir geceliğine içeriye atıldığı oluyordu, ama Monterey suç piyasasında işler kesattı ve Danny yalnızlık çekiyordu. Yatağındaki tahtakuruları başta onu biraz rahatsız ettiyse de, zamanla tadına alıştılar, o da onların ısırtıklarına alıştı, böylece yuvarlanıp gittiler.

Danny hicivsel bir oyun geliştirdi. Bir tahtakurusunu yakaladı, duvarda ezdi, kalemlerle etrafına bir daire çizip "Belediye Başkanını Clough" yazdı. Sonra başka tahtakuruları yakaladı, onlara da Belediye Meclisi üyelerinin adlarını verdi. Kısa süre içinde bir duvarın tamamını, her biri bir kodamanın adını taşıyan ezilmiş tah-

* (İsp.) Koduğumun bitlileri. (ç.n.)

** (İsp.) Kafanıza kaput geçirin bari. (ç.n.)

takurularıyla süslemişti. Onlara kulak, kuyruk çiziyor, kocaman burunlar ve bıyıklar konduruyordu. Gardiyan Tito Ralph dehşete kapıldı, ama şikayette bulunmadı çünkü Danny onu mahkum eden sulh hâkimini de, polis teşkilatından herhangi birini de oyunu dahil etmemişti. Kanuna karşı muazzam bir saygısı vardı.

Bir gece, hapishane boşken, kendini yalnız hisseden Tito Ralph kucağında iki şişe şarapla Danny'nin hücreğine geldi. Bir saat sonra biraz daha şarap almak için dışarıya çıktı, Danny de onunla gitti. Kodeste içmenin tadı tuzu olmuyordu. Şarabı Torelli'nin meyhanesi olarak işlettiği evinden aldılar, Torrelli onları dışarı atıncaya kadar da orada demlendiler. Sonra Danny çamlık tepesi tırmandı ve uyuya kaldı, Tito Ralph ise yalpalayarak hapishaneye dönüp mahkûmun kaçtığını rapor etti.

Pırl pırl güneş Danny'yi öğleye doğru uyandırdığında, peşine düşenleri atlatmak için bütün gün saklanmaya karar verdi. Tabanları yağladı, çalılarının arasına sindi. Çalılığın içinden, avcunun kovaladığı tilki misali çevreyi kolaçan ediyordu. Akşam olunca, oyunun kurallarına yeterince uyduğuna karar verip dışarıya çıktı ve işine gücüne baktı.

Oldukça basit, dolaysız bir işti bu. Bir lokantanın arka kapısına gitti. "Elinizde bayat ekmeğe var mı, köpeğime vereceğim de," dedi aşçıya. Bu saf adamcağız artıkları sararken, Danny mutfaktan iki dilim salam, dört yumurta, bir kuzu pırzolası, bir de sineklik aşırıldı.

"Borcumu bir gün öderim," dedi adama.

"Bu artıklar için para ödemeye gerek yok. Sen almasan çöpe atacaktım."

O zaman, hırsızlık konusunda Danny'nin içi rahat etti. Madem meseleye böyle bakıyorlardı, o zaman en azından görünüşte Danny suçsuzdu. Torelli'nin evine döndü, dört yumurta, pırzola ve sinekliğe karşılık bir su bardağı dolusu grappa* aldı ve ye-meğini pişirmek üzere ormana yollandı.

* Şarap yapımından arata kalan üzümün kabuğu, çekirdeği ve posasından elde edilen bir içki. (ç.n.)

Gece karanlık ve nemliydi. Sis, Monterey'in karasal sınırlarını bekleyen simsiyah çamların arasında gevşek bir tül gibi sarmaktaydı. Danny başını öne eğdi, sığınacağı ormana doğru hızla seğirtti. Önü sıra yine aceleyle ilerleyen bir karaltı gördü; aradaki mesafe azaldıkça, eski dostu Pilon'un koştururcasına yürüyüşünü tanıdı. Danny eli açık bir adamdı, ama iki dilim domuz jambonuyla bayat ekmeğin torbası dışında elindeki bütün yiyeceği sattığını anımsadı.

"Pilon'un yanından geçip gideyim," diye düşündü. "Baksana, mideyi kızarmış hindiyle falan doldurmuş biri gibi yürüyor."

Sonra, birden Pilon'un ceketinin önünü sevgiyle, sımsıkı kavuşturmuş olduğunu ayımsadı.

"Hey, Pilon, *amigo!*" diye haykırdı.

Pilon o telaşlı adımlarını daha da hızlandırdı. Danny de tırısalkalktı. "Pilon, küçük dostum! Nereye böyle acele acele?"

Pilon kaçınılmaz olanı kabullendi ve durup bekledi. Danny uyanıkça yaklaştı, ama ses tonu şevk doluydu. "Ben de seni arıyordum, benim melek dostlarımın en azizi; bak yanımda bizzat Tanrı'nın domuzuna ait iki dilim muhteşem etle bir torba dolusu tatlı, beyaz ekmeğin var. Hadi Pilon, şu ihsanı paylaş benimle; Pilon'um, tombul güdüğüm benim."

Pilon omuzlarını silkti. "Öyle olsun madem," diye homurdandı asabice. Birlikte ağaçların arasına girdiler. Pilon'un kafası karışmıştı. Sonunda durdu, arkadaşının yüzüne baktı. "Danny," diye sordu kederle, "ceketimin altında bir şişe konyak olduğunu nasıl anladın?"

"Konyak mı?" diye çığırdı Danny. "Yanımda konyak mı var? Yaşlı ve hasta annen için, herhalde?" diye ekledi masumca. "Belki de İsa Mesih Efendimizin dönüşü için saklıyorsundur? Her neyse dostum, ben kimim ki şu konyağın kaderini sorgulayayım? Yanında içki olduğundan dahi emin değilim. Ayrıca hiç susamadım. O konyağa elimi bile sürmem. Benim şu koca domuz kızartmasına ortak olabilirsin, tamam, ama konyağına gelince, o senin malın."